

Lausunto luonnokseen valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta toimittaa lausunto energiatukeen liittyen. Asia on tärkeä toimialallemme, sillä energiatuki on keskeisessä roolissa uusien tuotantolaitosinvestointien osalta.

4 § Energiatuen soveltuvuus Euroopan unionin sisämarkkinoille

SBB pitää tärkeänä, että Euroopan komission valtioneuvoston päätös toimii sujuvasti. Suomen on oltava aktiivinen, kun EU-tasolla sääntöjä päivitetään. SBB pitää tärkeänä, että eri ohjauksien yhteensovittamista selkeytetään, jotta ohjauksena valikoima toimii suunnitellusti.

Perustelut:

- Biokaasun investointitukien osalta vuosi 2022 ei sujunut ongelmitta. Uuden ryhmäpoikkeusasetuksen piti tulla voimaan jo kesään 2022 mennessä, mutta edelleenkin odotetaan asetuksen voimaantuloa. Vuonna 2022 olisi ollut määrärahoja biokaasulaitosten energiatukiin, mutta vuoden 2022 aikana biokaasulaitoksia koskevia energiatukipäätöksiä ei voitu tehdä. Myös ravinnekiertokorvaus odottaa uuden ryhmäpoikkeusasetuksen voimaantuloa. Kaasunjakeluinfrastruktuurin tukikilpailutusta ei myöskään järjestetty vuonna 2022, koska sillä saralla komission notifikaatioprosessi on viivästynyt. Komission valtioneuvoston päätösten voimaantulon myöhästyminen on hidastanut myös komission omien strategisten ohjelmien toimeenpanoa.
- Biometaanin ja biokaasun saatavuuden osalta tulisi varmistaa, että määrätietoisesti synnytetään maatalouden jäte-, tähde- ja lantapohjaista uutta tuotantoa Suomeen. Tässä investointien osalta keskeisessä roolissa ovat energiatuet sekä erilaiset maatalouden ohjauksien. Myös biopolttoaineiden jakelun tarjoaminen tuo välttämättömän lisän kotimaisen biokaasun tuotannon kannattavuuden parantamiseksi.

5 § Tuettavat hankkeet

SBB pitää perusteltuna sitä, että uusiutuvan energian tuotanto on tuettavien hankkeiden joukossa. Asialla on selkeä linkki energiaomavaisuuteen ja CO₂-päästöjen vähentämiseen. Energiatuki on keskeisimpiä ohjauksena uusiutuvan energian tuotannon ja tätä kautta käytön lisäämiseksi Suomessa.

SBB ei kannata sitä, että polttoon perustuvat lämmöntuotantohankkeet jätetään kategorisesti energiatuen ulkopuolelle (momentti 5), vaan tarkastelussa olisi syytä katsoa kokonaisuvaikutuksia ja tuen tarvetta investoinnin kannattavuuden näkökulmasta (esimerkiksi maakaasun korvaaminen biokaasulla elintarviketeollisuudessa).

Perustelut:

- Biokaasuhankkeet kuuluvat uusiutuvan energian hankkeiden joukkoon. Biokaasuhankkeille myönnettävät investointituet ovat linjassa myös Euroopan komission linjausten kanssa, kuten EU:n green deal ja uusimpana REPowerEU-tiedonanto. Kansallisella tasolla biokaasun investointitukiin liittyviä kirjauksia on mm. RRF-suunnitelmassa, Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa, energia- ja ilmastostrategiassa ja fossiilittoman liikenteen tiekartassa ja hallitusohjelmassa.
- SBB arvioi, että biokaasutoimiala tarvitsee investointitukia vielä 2020-luvulla. Arviomme mukaan investointitukia tarvitaan muun muassa uusien syötejakeiden valjastamiseksi biokaasun tuotantoon sekä nesteytetyn biokaasun tuotannon varmistamiseksi. Investointituen tarve vähenee sitä mukaa, kun lopputuotteiden (biokaasu ja kierrätysravinnetuotteet) kysyntä kasvaa ja biometaania jalostavien laitosten kannattavuus kehittyy. Yleisesti suuria kannattavuushyppäyksiä ei ole odotettavissa, koska se vaatisi laitosten investointikustannusten merkittävän laskun, syötelogistiikkakustannusten merkittävän laskun ja lopputuotteiden hinnan merkittävän nousun. Biokaasusektorin kannattavuushaasteet eivät vielä ole ratkenneet, vaikka vuonna 2022 alkanut energiakriisi on nostanut uusiutuvien kaasujen suhteellista kilpailukykyä fossiilisiin ratkaisuihin nähden. Biokaasun käyttöä hidastaa edelleen ”muna-kana-ongelma”, missä loppukäyttömarkkinat odottavat selkeää signaalia saatavuuden varmistamisesta ennen kuin tekevät omia investointiratkaisujaan.

6 § Energiatuen myöntämisen yleiset edellytykset

SBB pitää tärkeänä, että erilaisille biokaasuinvestoinneille on haettavissa energiatukea myös jatkossa. Myös biokaasuhankkeet voivat olla uuden teknologian hankkeita. Myös muille kuin ns. uuden teknologian biokaasun investointihankkeille tulisi voida saada investointitukea myös jatkossa. Näissä tukitaso voi olla alhaisempi, jos tuen antaja arvioi hankkeen käynnistyvän sillä tukitasolla.

SBB pitää ylipääntänsä tärkeänä, että energiatuet ohjataan tosielämässä toimiviin ratkaisuihin ja toteutuskelpoisiin hankeisiin. Suomen energiajärjestelmän tekeminen hiilineutraaliksi ei voi nojata liikaa uusiin teknologioihin, vaan tulee laittaa riittävästi paukkuja myös toimiviin, luotettaviin ja kustannustehokkaisiin ratkaisuihin. SBB esittää kehitysesityksenä, että hakuvaiheessa tulisi myös

osoittaa, että uusi teknologia on toimiva Suomen olosuhteissa. Olisi myös varmistettava, että uudet tekniikat tulee oikeasti ottaa käyttöön jo investointivaiheessa.

Perustelut:

- Tällä hetkellä Suomessa biokaasua ja biometaania tuotetaan lähinnä yhdyskuntien sivuvirroista (biojätteet, puhdistamolietteet ja kaatopaikkakaasut). Toistaiseksi biometaania ja biokaasua tuotetaan ainoastaan pieniä määriä maatalouden ja elintarviketeollisuuden sivuvirroista, joissa on kuitenkin suurin tuotantopotentiaali. Biokaasun ja biometaanin laitospainoinen tuotanto on koeteltua ja testattua teknologiaa yleisellä tasolla, mutta laitoksen toimivuus vaatii hienosäätöä riippuen paikallisista olosuhteista ja syötteistä. Kiristyvät päästövähennystavoitteet, nousevat päästöoikeuksien hinnat ja muutokset jäte- ja lannoitelainsäädännössä asettavat uusia vaatimuksia ravinteiden kierrätystuotteille sekä tuotannon hiilidioksidin talteenottoon, mitkä muuttavat investointien luonnetta.
- Esimerkkejä uusista teknologisista avauksista biokaasulaitosten ja -prosessien osalta ovat uusi kaasunpuhdistusteknologia, uusi nesteytysmenetelmä, uusi ratkaisu mädätteen käsittelyyn ja jatkojalostamiseen, uusien syötteiden hyödyntäminen ja biokaasun linkitys synteettisen uusiutuvan polttoaineiden tuottamiseen.

7 § Energiatuen myöntämisen erityiset edellytykset

Momentin 1 mukaan biokaasun tuotantoa koskevat investointihankkeessa tulee käyttää raaka-aineena uusiutuvien polttoaineiden edistämiseksi liikenteessä annetun lain (446/2007) liitteessä mainittuja raaka-aineita. SBB pitää hyvänä, että liikennebiokaasun tuotanto on huomioitu asetusluonnoksessa. SBB:n mielestä energiataukea tulisi pystyä hyödyntämään myös niissä tuotantolaitoshankkeissa, joissa tuotetaan biokaasua ja biometaania tuotetaan hyödynnettäväksi vaikeasti sähköistettävissä käyttökohteissa, kuten tietyissä teollisissa prosesseissa ja työkoneissa. Tämä ei tule selkeästi esille pykälätasolla tai perusteluissa.

Muut kehitysehdotukset

Vähähiilisyys- ja kiertotalousinvestointien tukemiseksi tulisi tehdä päätös vuoteen 2030 asti, millä voitaisiin vähentää laitosinvestointien poliittista riskiä ja lisätä yksityisen rahoittajien kiinnostusta. Tämä nopeuttaisi investointipäätösten syntymistä. Ruotsissa on esitetty biokaasulaitosinvestointien tukemista 2040 asti (ei ainoastaan uuden teknologian hankkeet). Myös Suomessa biokaasulaitosinvestoinnit tarvitsevat investointitukia 2020-luvulla.

Nyt rahoituspäätösten tekeminen kestää kohtuuttoman kauan, jopa yli vuoden. Pidämme tärkeänä varmistaa energiatukien parempi ennakoitavuus hakijan näkökulmasta esim. kuinka kauan rahoituspäätöksen saaminen kestää ja mikä on oletettu tukitukitaso.

Lisätiedot

Anna Virolainen-Hynnä

Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry

Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi